

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 514/2011-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. marca 2012 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Jána Lubyho a Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti dipl. Ing. S. B., V., R., Mgr. T. B., V., R., a S. B., V., R., zastúpených advokátom JUDr. A. B., B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. PK 1 T 24/2004, za účasti Okresného súdu Bratislava III, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo dipl. Ing. S. B., Mgr. T. B. a S. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. PK 1 T 24/2004 p o r u š e n  e b o l i .

2. Dipl. Ing. S. B. p r i z n  a v a finančné zadosťučinenie v sume 6 000  (slovom šesťtisíc eur) a Mgr. T. B., ako aj S. B. každému v sume po 2 000  (slovom dvetisíc eur), ktoré im j e Okresný súd Bratislava III p o v i n n  y vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava III j e p o v i n n  y uhradiť dipl. Ing. S. B., Mgr. T. B. a S. B. trovy konania v sume 497,95  (slovom štyristodevaťdesiatsedem eur a deväťdesiatpäť centov) na ucet ich právného zástupcu JUDr. A. B., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d  o v o d n e n i e :

I.

ústavnému súdu Slovenskej republiky (dalej len „ústavný súd“) bola 8. júna 2011 doručená sťaznosť dipl. Ing. S. B., V., R. (dalej aj „sťazovateľka v 1. rade“), Mgr. T. B., V., R. (dalej aj „sťazovateľ v 2. rade“), a S. B., V., R., zastúpených advokátom JUDr. A. B., B. (dalej aj „sťazovateľ v 3. rade“, všetci spolu dalej aj „sťazovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy Slovenskej republiky (dalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej zalezitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (dalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (dalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. PK 1 T 24/2004.

Z obsahu sťaznosti a jej príloh vyplýva, že sťazovatelia sú stranami trestného konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. PK 1 T 24/2004 v procesnom postavení poškodených. Konanie pred okresným súdom začalo podaním obžaloby z 3. februára 2004 Okresnou prokuratúrou Pezinok (dalej len „okresná prokuratúra“).

Sťažovatelia v sťažnosti okrem iného uvádzajú, že «... sú účastníkmi trestného konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. PK 1 T 24/2004 v procesnom postavení poškodených. V predmetnom trestnom konaní bola dňa 3. 2. 2004 podaná na súd obžaloba voči obv. M. H. pre trestný čin sprenevery, pričom sťažovateľka v 1. rade a jej zosnulý manžel Ing. T. B., nar. ..., si uplatnili riadne nárok na náhradu škody vo výške 1.214.348,- Sk (40.308,97 €), ktorú im obvinený spôsobil svojím konaním ešte v rokoch 2000 – 2001.

Od počiatku, najmä však od roku 2005, je konanie pred okresným súdom poznačené zbytočnými prietahmi. Pokiaľ okresný súd vykonáva vo veci procesné úkony, tieto sú vykonávané s veľkými časovými odstupmi a neefektívne, že sa až stráca význam predmetného súdneho konania. Okresný súd pristupuje k tejto trestnej veci bez akejkoľvek razancie, smerujúcej k meritórnemu rozhodnutiu, akceptuje rôzne neadekvátne ospravedlnenia obžalovaného prípadne jeho obhajcu. Vo veci bolo vytýčených viacero termínov pojednávaní, avšak rozhodnuté bolo prvý krát až dňa 3. 11. 2009. Tento rozsudok však odvolací súd zrušil, nakoľko podľa uznesenia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 To 107/2010 zo dňa 19. 8. 2010 „... nie je vypracovaný v súlade s § 125 Tr. por., pretože odôvodnenie rozsudku je nejasné, nie je zrejmé, o ktoré dôkazy súd oprel svoje právne závery o vine obžalovaného...“. Preto aj samotné rozhodnutie okresného súdu zo dňa 3. 11. 2009 nemožno považovať za také, ktoré by smerovalo k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľov, pretože sa (ako skonštatoval odvolací súd) nejednalo o kvalifikované rozhodnutie.

Vo veci boli podané sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu dňa 12. 10. 2007 a 11. 11. 2007, na ktoré odpovedal listom pod č. Spr. 2228/2007 zo dňa 15. 11. 2007 tak, že ich uznal za dôvodné a oznámil, že zákonná sudkyňa bude z jeho strany „disciplinárne riešená a potrestaná.“.

K odstráneniu prietahov však ani po intervencii predsedu súdu nedošlo...».

Podľa sťažovateľov nečinnosťou okresného súdu došlo k nepripustnému zásahu do ich základných práv, „... a to najmä ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru“.

Sťažovatelia tvrdia, že „... *prieťahmi je poznačené konanie okresného súdu predovšetkým v období od roku 2005. Okresný súd neúmerné predĺženie skúmaného konania spôsobil nielen svojou nečinnosťou, ale predovšetkým svojou neefektívnou činnosťou. Od uvedeného roku je prieťahmi poznačené konania ako celok, preto máme za to, že v tomto prípade postačuje len vymedzenie tohto obdobia neefektívnej činnosti, ktoré možno kvalifikovať ako zbytočné prieťahy...“.*

Sťažovatelia požadujú, aby im bolo priznané finančné zadost'učinenie za porušenie ich práv garantovaných ústavou a dohovorom „... *v sume 8.000 € pre sťažovateľku v 1. rade (6.000 € ako účastníčke namietaného konania od počiatku a 2.000 € ako zákonnej dedičke po zosn. T. B. v podiele 1/3), pre sťažovateľa v 2. rade sumu 2.000 € ako zákonnému dedičovi po zosn. T. B. v podiele 1/3 a pre sťažovateľku v 3. rade sumu 2.000 € ako zákonnej dedičke po zosn. T. B. v podiele 1/3. Na odôvodnenie takej požiadavky sťažovatelia uvádzajú, že zdĺhavosťou namietaného konania naďalej pretrváva a prehĺbuje sa stav ich právnej neistoty, v ktorom sa ocitli následkom trestnej činnosti obžalovaného, neefektívnou činnosťou okresného súdu...“.*

Sťažovatelia 6. októbra 2011 doručili ústavnému súdu podanie označené ako „*Doplnenie skutkového opisu sťažnosti o aktuálne skutočnosti*“, v ktorom uviedli, že v deň pojednávania (29. septembra 2011) im sudkyňa oznámila, že hlavné pojednávanie v ich veci tak skoro nezačne, pretože bude ešte aj „*poobede pojednávať tú predchádzajúcu trestnú vec*“. Sťažovatelia zdôraznili, že „... *bez kompetentného zásahu ústavného súdu predmetná vec nebude v dohľadnej dobe skončená, u sťažovateľov sa naďalej prehĺbuje výrazný pocit právnej neistoty a bezprávia, ktorého sa im dostalo nielen od obžalovaného, ale v súčasnosti sa im dostáva od Okresného súdu Bratislava 3*“.

Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd o ich sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„*1. Okresný súd Bratislava 3 v konaní vedenom pod sp. zn. PK 1 T 24/2004 porušil základné právo sťažovateľov Dipl. Ing. S. B., Mgr. T. B. a S. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na*

prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresný súd Bratislava 3 je povinný vyplatiť Dipl. Ing. S. B. sumu 8.000 €, Mgr. T. B. sumu 2.000 € a S. B. sumu 2.000 € ako primerané finančné zadosťučinenie, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresnému súdu Bratislava 3 sa prikazuje konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

4. Okresný súd Bratislava 3 je povinný nahradiť sťažovateľom trovy konania v sume 497,95 € na účet ich právneho zástupcu, advokáta JUDr. A. B., B., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 514/2011-19 z 13. decembra 2011 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval podpredsedu okresného súdu povereného výkonom funkcie predsedu, ako aj právneho zástupcu sťažovateľov, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Právny zástupca sťažovateľov a podpredseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Ústavný súd vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľov z 8. júna 2011 a predsedu okresného súdu z 9. januára 2012, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Podpredseda okresného súdu vo svojom prípise sp. zn. Spr. 3463/2011 z 23. septembra 2011 (prípis bol ústavnému súdu doručený až 23. novembra 2011, pozn.) predložil svoje vyjadrenie k sťažnosti, v ktorom v rámci popisu doterajšieho priebehu konania predovšetkým poukázal na viacero zmien zákonných sudcov v namietanom konaní a konštatoval, že „Na základe vyššie uvedenej chronológie mám za to, aj z preštudovania

spisového materiálu, že v predmetnej trestnej veci sa neustále koná“, ale zároveň pripustil, že „... vo veci vznikli určité prieťahy, ktoré boli však spôsobené objektívnymi okolnosťami a to či už odchodom pôvodného zákonného sudcu JUDr. K., následným prerozdelením jeho agendy, potom následne opätovným znovuzriadením Okresného súdu Pezinok a vzniknutými spormi medzi odovzdávajúcimi a nadobúdajúcimi súdmi, ktoré boli s konečnou platnosťou riešené až Krajským súdom v Bratislave, keďže dotknutými súdmi boli okresné sudy, ktorým spoločný nadriadený súd je Krajský súd Bratislava“.

Vyjadrenie podpredsedu doplnil predseda okresného súdu v prípise sp. zn. Spr. 3463/2011 z 9. januára 2012, v ktorom uviedol, že „... zotrývame vo vyjadrení, ktoré bolo Ústavnému súdu SR podané pod zn. Spr. 3463/2011 zo dňa 23. septembra 2011“, a zároveň uviedol, že „... v predmetnej trestnej veci vedenej pod č. PK 1 T 24/04 bolo rozhodnuté rozsudkom zo dňa 20. 12. 2011, pričom zákonná sudkyňa JUDr. L. H. momentálne vypracováva písomné odôvodnenie rozsudku...“.

Ústavný súd z vyžiadaného súdneho spisu zistil takýto priebeh namietaného konania:

1. Dňa 3. februára 2004 okresná prokuratúra doručila Okresnému súdu Pezinok obžalobu v trestnej veci obžalovaného Ing. H. (ďalej len „obžalovaný“) pre trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1 a 4 písm. c) Trestného zákona.

2. Okresný súd Pezinok nariadil prvé pojednávanie vo veci na 11. máj 2004, ktoré bolo odročené na 16. jún 2004 pre práceneschopnosť obžalovaného.

3. Na ďalšom pojednávaní uskutočnenom 16. mája 2004 Okresný súd Pezinok vykonal dokazovanie výsluchom obžalovaného, znalca, poškodenej sťažovateľky v 1. rade a pojednávanie odročil na 29. september 2004, ktoré bolo opätovne odročené na 16. november 2004 pre neprítomnosť svedkov a prísediach.

4. Na pojednávaní uskutočnenom 16. novembra 2004 Okresný súd Pezinok vykonal dokazovanie výsluchom svedkov a pojednávanie odročil na neurčito vzhľadom na skutočnosť, že nadobudnutím účinnosti zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok

v znení neskorších predpisov malo dôjsť od 1. januára 2005 k prechodu výkonu súdnictva aj v posudzovanej trestnej veci na okresný súd.

5. V ďalšom období konal vo veci okresný súd, ktorý nariadil termín ďalšieho pojednávania na 7. jún 2005; na tomto pojednávaní vykonal dokazovanie výsluchom obžalovaného a svedkov a pojednávanie odročil na 13. september 2005.

6. Pojednávanie nariadené na 13. september 2005 bolo okresným súdom odročené na neurčito.

7. Ďalšie pojednávanie nariadil okresný súd až na 17. apríl 2007 po dvoch predchádzajúcich urgenciách okresného prokurátora (z 21. februára a 26. apríla 2006), ktoré bolo následne odročované na 12. júl 2007, resp. 6. november 2007 z dôvodov neúčasti obžalovaného a svedkov.

8. Pojednávanie nariadené na 6. november 2007 bolo odročené na neurčito s tým, že *„predmetná vec sa opätovne postúpi novovzniknutému Okresnému súdu Pezinok, ktorý bol znovu zriadený ku dňu 01. 012. 2008. Následne po nejasnostiach a prechodom výkonu súdnictva... vzájomné vzťahy medzi odovzdávajúcimi a nadobúdacími súdmi a stanoviskom, ktoré v tejto veci zaujal aj Krajský súd Bratislava sa predmetná vec opätovne vrátila Okresnému súdu Bratislava III...“* (citované z prípisu okresného súdu sp. zn. Spr. 3463/2011 z 23. septembra 2011, pozn.).

9. Ďalšie pojednávanie vo veci nariadil okresný súd (po uplynutí viac ako roka) na 20. november 2008, pričom následne boli termíny pojednávania nariadené na 10. február 2009, 30. apríl 2009 a 9. júl 2009 odročované z dôvodov ospravedlnení obžalovaného, resp. jeho právneho zástupcu, ako aj neúčasti predvolaných svedkov.

10. Na pojednávaní uskutočnenom 3. novembra 2009 okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom, proti ktorému podali odvolanie obžalovaný a tiež sťažovateľka v 1. rade. Krajský súd v Bratislave odvolaním napadnutý rozsudok svojím rozhodnutím z 19. augusta 2010 zrušil a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

11. Po vrátení veci na ďalšie konanie okresný súd nariadil ďalšie pojednávania na 9. december 2010, 31. máj 2011 a 29. september 2011, ktoré však tento súd odročoval bez vykonania pojednávania.

12. Právny zástupca sťažovateľky v 1. rade a ďalšieho poškodeného (Ing. T. B.) okresnému súdu podaním z 22. novembra 2011 oznámil, že poškodený Ing. T. B. umrel ...,

pričom pozostalosť po zomrelom sa odovzdáva synovi Mgr. T. B., dcére S. B. a vdove S. B., pričom syn a dcéra vstupujú do konania na strane poškodených a splnomocňujú ho na zastupovanie vo veciach nárokov voči obžalovanému.

13. Na pojednávaní uskutočnenom 20. decembra 2011 okresný súd rozhodol vo veci oslobodzujúcim rozsudkom, pričom sťažovateľov ako poškodených odkázal so svojím nárokom na náhradu škody na občianskoprávne konanie; proti tomuto rozsudku podala okresná prokuratúra odvolanie (okresnému súdu bolo doručené 5. marca 2012).

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa § 43 Trestného zákona poškodený je osoba, ktorej bolo trestným činom ublížené na zdraví, spôsobená majetková, morálna alebo iná škoda, alebo boli porušené či ohrozené jej iné zákonom chránené práva alebo slobody.

Podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona ak ide o uplatnenie nároku na náhradu škody, prechádzajú práva, ktoré tento zákon priznáva poškodenému, aj na jeho právneho nástupcu.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie

účastníka konania a postup súdu (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02). V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 80/06). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Predmetom namietaného konania je rozhodovanie o obžalobe z 3. februára 2004 podanej okresnou prokuratúrou pre trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1 a 4 písm. c) Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť obžalovaný, pričom sťažovatelia sú v procesnom postavení poškodených. Ústavný súd pripustil určitú mieru faktickej zložitosti namietaného konania vzhľadom na potrebu vykonať v predmetnej veci časovo náročné dokazovanie, zároveň ale zdôraznil, že faktickou zložitou veci nemožno ospravedlniť neodôvodnenú nečinnosť a neefektívnosť postupu okresného súdu v tomto konaní. Navyše ústavný súd z hľadiska hodnotenia povahy veci v zhode so svojou doterajšou judikatúrou, ako aj judikatúrou ESĽP zdôraznil, že primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citelného zásahu do sféry osobnostných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, sa musí posudzovať prísnejšie (II. ÚS 32/03, I. ÚS 80/06) ako v iných veciach, pričom v trestných veciach treba s osobitným zreteľom pristupovať aj k právam poškodených.

2. Pri posudzovaní správania sťažovateľov ako strany v namietanom trestnom konaní ústavný súd nezistil žiadnu závažnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom. Sťažovateľka v 1. rade sa pravidelne zúčastňovala nariadených pojednávaní aj napriek tomu, že je občiankou iného štátu, pričom sa aktívne domáhala odstránenia nečinnosti okresného súdu aj prostredníctvom sťažností na priet'ahy v konaní adresovaných predsedovi okresného súdu. Sťažovatelia v 2. a 3. rade (Mgr. T. B. a S. B. ml., pozn.) vstúpili do konania v dôsledku procesného nástupníctva po poškodenom Ing. T. B., zomrelom ... Ústavný súd v tejto súvislosti konštatoval, že k ich vstupu do namietaného konania na strane poškodených došlo na základe univerzálnej sukcesie, a v tejto súvislosti poukázal na svoju judikatúru (napr. I. ÚS 197/05), v zmysle ktorej si sťažovatelia v 2. a 3.

rade môžu uplatňovať právo na konanie bez zbytočných priet'ahov aj pre štádium konania, ktoré tejto zmene predchádzalo.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že správanie s'ťažovateľ'ov nijakým spôsobom neovplyvnilo doterajšiu dĺžku namietaného konania.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v namietanom konaní. V tejto súvislosti poukázal na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). Rovnako tak môže zapríčiniť porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy aj nesprávna činnosť štátneho orgánu (m. m. II. ÚS 33/99).

Vychádzajúc z doterajšieho priebehu namietaného konania podrobne analyzovaného v časti I tohto nálezu ústavný súd konštatoval, že konanie ako celok (zvlášť v období po roku 2005) je poznačené viacerými obdobiami aj dlhodobejšej neodôvodnenej nečinnosti a neefektívnej činnosti (prejavujúcej sa najmä v častom odročovaní už nariadených pojednávaní). Ústavný súd vzal tiež do úvahy, že v predmetnej veci sa skutok, pre ktorý bola podaná obžaloba, stal v roku 2000, teda pred 12 rokmi, pričom samotná obžaloba bola podaná pred ôsmimi rokmi a namietané konanie ešte stále nie je právoplatne skončené. Takáto zdĺhavosť trestného konania neúmerne predlžuje stav právnej neistoty strán konania (a teda aj s'ťažovateľ'ov) do takej miery, že ich právo na súdnu ochranu sa stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (m. m. I. ÚS 66/03, I. ÚS 73/06, I. ÚS 80/06).

Ústavný súd na základe uvedeného dospel k záveru, že neodôvodnenou nečinnosťou okresného súdu v namietanom konaní, ako aj jeho neefektívnou činnosťou došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľ'ov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

S'ťažovatelia sa tiež domáhali, aby ústavný súd okresnému súdu prikázal konať v namietanom konaní bez zbytočných priet'ahov. Ústavný súd tomuto návrhu s'ťažovateľ'ov nevyhovel. V čase rozhodovania ústavného súdu o s'ťažnosti totiž okresný súd ako súd prvého stupňa vo veci už meritórne rozhodol rozsudkom z 20. decembra 2011 a doručil

tento rozsudok stranám konania, t. j. vykonal vo veci všetky procesné úkony, ktoré mu ukladá zákon (Trestný poriadok). Za tejto situácie už nemohlo v čase rozhodovania ústavného súdu dochádzať postupom okresného súdu k zbytočným priet'ahom v konaní. Na tomto konštatovaní nemení nič skutočnosť, že vec ešte nie je právoplatne skončená, keďže okresná prokuratúra podala proti rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom bude rozhodovať odvolací súd.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Keďže ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľov garantovaného im čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj ich žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovatelia žiadali, aby im ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie z dôvodu dlhotrvajúceho stavu právnej neistoty, a to pre sťažovateľku v 1. rade v sume 8 000 € a pre sťažovateľov v 2. a 3. rade v sume po 2 000 €.

Pri určovaní sumy primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd zohľadňujúc najmä povahu posudzovanej veci (trestnoprávna vec), procesné postavenie sťažovateľov v namietanom konaní ako poškodených, doterajšiu neprimeranú dĺžku namietaného konania, ako aj obdobia neodôvodnenej nečinnosti a neefektívnej činnosti okresného súdu dospel k záveru, že priznanie finančného zadost'učinenia sťažovateľke v 1. rade v sume 6 000 € a sťažovateľom v 2. a 3. rade po 2 000 € bude v danom prípade primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 2 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľom, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním advokátom JUDr. A. B. Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2010, ktorá bola 741 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2011. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie sťažnosti) podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a b), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2011 patrí podľa vyhlášky v danom prípade odmena 123,50 €, pričom tarifný základ pre troch sťažovateľov aplikáciou § 13 ods. 2 vyhlášky predstavuje sumu 185,25 € ($123,50 : 2 = 61,75 \text{ €} \times 3$). Za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie sťažnosti) patrí advokátovi odmena v sume 370,50 €, ktorú bolo potrebné zvýšiť o režijný paušál $6 \times 7,41 \text{ €} (44,46 \text{ €})$, čo predstavuje sumu 414,76 €. Takto určenú sumu ústavný súd zvýšil o 20 % DPH, keďže právny zástupca sťažovateľov je platcom DPH. Celkovo tak ústavný súd priznal sťažovateľom úhradu trov konania v sume 497,95 €, ktorú je okresný súd povinný uhradiť právnemu zástupcovi sťažovateľov (bod 3 tohto nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. marca 2012